

ÜSTÜN ZEKALILARIN (ÖZEL YETENEKLİLERİN) EĞİTİMİ SİSTEMATİK VE BİLİMSEL DAYANAKLI EĞİTİM

Editör
Prof. Dr. Mustafa Serdar Köksal

ÜSTÜN ZEKAİLILARIN (ÖZEL YETENEKLİLERİN) EĞİTİMİ: SİSTEMATİK VE BİLİMSEL DAYANAKLI EĞİTİM

Editör: Prof. Dr. Mustafa Serdar Köksal

Yayın No. : 3106
Eğitim No. : 649
ISBN : 978-625-406-777-8
E-ISBN : 978-625-406-776-1
Basım Sayısı : 1. Basım, Aralık 2020

© Copyright 2020, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

Genel Yayın Yönetmeni : Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Yayın Koordinatörü : Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Redaksiyon : Dilek Gezgın -dilek@nobelyayin.com-
Sayfa Tasarım : Erhan Bakır -erhan@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım : Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı Sorumlusu: Yavuz Şahin -yavuz@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt : Atalay Konfeksiyon Matbaacılık ve Rek. İnş. Tur. Oto. San. ve Tic. Ltd. Şti. / Sertifika No.: 47911-
Zübeyde Hanım Mah. Süzğün Cad. No.:7 Altındağ / ANKARA

Kütüphane Bilgi Kartı

Köksal, Mustafa Serdar.

Üstün Zekalıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitimi: Sistematiik ve Bilimsel Dayanaklı Eğitim / Editör: Mustafa Serdar Köksal

1. Basım. VIII + 256 s. 16x23,5 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-406-777-8

E-ISBN: 978-625-406-776-1

1. Üstün Zekalıların Eğitimi 2. Özel Yeteneklilerin Eğitimi 3. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı mh. 2465 sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat Şaşmaz-ANKARA - siparis@nobelyayin.com-

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65

E-Satış: www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com / www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım, Ekip Dağıtım, Kıda Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

YAZARLAR HAKKINDA

Bölüm 1 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitimine Giriş

Dr. Pelin Ertekin

İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, pelin.ertekin@inonu.edu.tr

Bölüm 2 - Üstün Zekânın (Özel Yeteneğin) Yapısı ve Tanımlanmasına İlişkin Kuramlar

Dr. Gamze Akkaya

İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, gamze.akkaya@inonu.edu.tr

Bölüm 3 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Taranması ve Tanılanması

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Bölüm 4 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitiminde Kullanılan Eğitim ve Öğretim Programı Tasarım Modelleri

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Bölüm 5 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitiminde Kullanılan Stratejiler

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Bölüm 6 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitiminde Üst Düzey Düşünme Becerileri

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Bölüm 7 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Nörofizyolojik Özellikleri

Dr. Burcu Köksal

Lokman Hekim Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri Bölümü, Fizyoloji Anabilim Dalı, burkirimhan@gmail.com

Bölüm 8 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitiminde Üst Düzey Düşünme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Öğretim Modelleri ve Teknikleri

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Bölüm 9 - Savant Sendromu ve Beklenmedik Başarısızlık

Arş. Gör. Seda Nur Şakar

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, sedasakar@hacettepe.edu.tr

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Bölüm 10 - İki Kere Farklı Bireyler

Arş. Gör. Seda Nur Şakar

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, sedasakar@hacettepe.edu.tr

Arş. Gör. Dinçer Saral

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, dincersaral@hacettepe.edu.tr

Dr. Seray Olçay

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serayolcaygul@hacettepe.edu.tr

Bölüm 11 - Fen Bilimlerinde Üstün Yetenekliler (Özel Yetenekliler)

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Bölüm 12 - Matematikte Üstün Zekâlılar (Özel Yetenekliler)

Arş. Gör. Şeyda Aydın

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, seyda.aydin@hacettepe.edu.tr

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Bölüm 13 - Türkiye’de Üstün Zekâlılara Sağlanan Destek Eğitim Hizmetleri

Dr. Seray Olçay

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serayolcaygul@hacettepe.edu.tr

Bölüm 14 - Üstün Zekâlılar (Özel Yetenekliler) Eğitiminde Bilimsel Dayanaklı (Kanıt Temelli) Matematik Eğitimi Uygulamaları

Arş. Gör. Şerife Bilgiç

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serifebilgic@hacettepe.edu.tr

Dr. Mustafa Serdar Köksal

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

ÖN SÖZ

Bu kitap, lisans düzeyinde üstün zekâlı çocukların eğitiminden sorumlu olacak öğretmen adayları ve lisansüstü düzeyde üstün zekâlılarla ilgili uzmanlık eğitimi alan kişiler için hazırlanmıştır. Kitabın içeriğinde genel anlamda üstün zekâlılığın tanımı, tanılanması, eğitim stratejileri, üst düzey düşünme becerileri, destek eğitim hizmetleri gibi genel konulardan sonra matematikte ve fen bilimlerinde üstün zekâlılar konularında bölümler yer almaktadır. Ülkemizde üstün zekâlı çocuklarla ilgili hazırlanan yazılı kaynaklarda olması gereken derin kuramsal bilgilerle bilimsel dayanaklı uygulamaların aynı içerikte sunulması durumu bu kitabın ana amacıdır. Bu yolla ülkemizde üstün zekâlı çocukların eğitimi alanının geleceği açısından yüzeysel kaynak çeşitliliğini arttırmadan ziyade daha farklı konulara değinen ve pratikle de ilişkilendirilmiş olan bir eserin sağlanmasının pozitif katkıları olacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla bu kitapta genel olarak üstün zekâlılar eğitimine giriş kısmını takiben özelde fen bilimleri ve matematik eğitimi alanının bu alandaki yeri ve üstün zekâlılara fen bilimleri ve matematik eğitiminin nasıl yapılacağı konusunda bilimsel dayanaklılık temelli bir yolla çeşitli bölümler yapılandırılmıştır. Ayrıca kitapta iki tanılılık, savant sendromu ve beklenmedik düşük başarı gibi özel konulara da yer verilmiştir. Daha da önemlisi matematik ve fen bilimleri alanlarındaki üstün performans gösteren bireylere de bu kitap da ayrı bir önem verilmiştir. Bu kitapta sıklıkla üstün zekâ, üstün yetenek ve özel yetenek birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Özellikle bu üç durum çok tartışmalı olduğundan ayırım yapmanın şu an için doğru olmadığı, öğretim hizmeti sağlama açısından bu durumların ayırımının sonucu çok değiştirmeyeceği düşünülmektedir.

Kitabın içeriğinin derinleştirilmesi için her bölümün sonundaki kaynaklardan yararlanılarak daha ileri okumaların yapılması ve öğretime yönelik önerilen yollara ilişkin bilimsel çalışmalardan elde edilen kanıtların ilgili literatürden incelenmesi gerekmektedir. Umarım bu kitap, ülkemizdeki üstün zekâlıların eğitimi alanına katkı sağlayacak bir kitap olarak okuyucularımızın kütüphanelerinde yer bulur.

Prof. Dr. Mustafa Serdar Köksal

e-mail: serdar.koksal@hacettepe.edu.tr

Hacettepe Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, Özel Yetenekliler Eğitimi ABD

Beytepe/Ankara

İÇİNDEKİLER

Yazarlar Hakkında iii

Ön Söz v

Bölüm 1 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitimine Giriş..... 1
Pelin Ertekin

Bölüm 2 - Üstün Zekânın (Özel Yeteneğin) Yapısı ve Tanımlanmasına İlişkin Kuramlar 35
Gamze Akkaya

Bölüm 3 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Taranması ve Tanılanması 49
Mustafa Serdar Köksal

Bölüm 4 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin)Eğitiminde Kullanılan Eğitim ve Öğretim Programı Tasarım Modelleri 67
Mustafa Serdar Köksal

Bölüm 5 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitiminde Kullanılan Stratejiler..... 77
Mustafa Serdar Köksal

Bölüm 6 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitiminde Üst Düzey Düşünme Becerileri 87
Mustafa Serdar Köksal

Bölüm 7 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Nörofizyolojik Özellikleri 99
Burcu Köksal

Bölüm 8 - Üstün Zekâlıların (Özel Yeteneklilerin) Eğitiminde Üst Düzey Düşünme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Öğretim Modelleri ve Teknikleri	113
Mustafa Serdar Köksal	
Bölüm 9 - Savant Sendromu ve Beklenmedik Başarısızlık.....	143
Seda Nur Şakar - Mustafa Serdar Köksal	
Bölüm 10 - İki Kere Farklı Bireyler	159
Seda Nur Şakar - Dinçer Saral - Seray Olçay	
Bölüm 11 - Fen Bilimlerinde Üstün Yetenekliler (Özel Yetenekliler)	181
Mustafa Serdar Köksal	
Bölüm 12 - Matematikte Üstün Zekâlılar (Özel Yetenekliler)	187
Şeyda Aydın - Mustafa Serdar Köksal	
Bölüm 13 - Türkiye’de Üstün Zekâlılara (Özel Yeteneklilerin) Sağlanan Destek Eğitim Hizmetleri	217
Seray Olçay	
Bölüm 14 - Üstün Zekâlılar (Özel Yeteneklilerin) Eğitiminde Bilimsel Dayanaklı (Kanıt Temelli) Matematik Eğitimi Uygulamaları.....	235
Şerife Bilgiç - Mustafa Serdar Köksal	